Universiteit
Leiden
The Netherlands

Ondemocratisch verenigingsbestuur

Geuze, L.

Citation
Geuze, L. (2025). Ondemocratisch verenigingsbestuur. *Bestuurskundige Berichten*, *40*(1), 24-25. doi:

Version:	Publisher's Version
License:	Creative Commons CC BY-NC 4.0 license
Downloaded from:	https://hdl.handle.net/1887/4256387

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Ondemocratisch verenigingsbestuur

Luuk Geuze

De Studievereniging B.I.L. bestaat dit jaar veertig hele jaren. In die tijd is veel veranderd, maar zo kan evengoed heel veel hetzelfde blijven. Om hier een blik op te werpen, besloot ik eens een aantal 'vintage' BB-bladen door te bladeren. Hieruit borrelde een eeuwenoud artikel uit 1989 naar boven dat mijn aandacht toch wel even trok. Ik las namelijk een kritiek op het democratisch gehalte van onze studievereniging die schijnbaar destijds al speelde. Tijd om de vereniging eens goed onder de loep te nemen, en licht te werpen op de democratie van de vereniging.

Bij de B.I.L. geldt - net zoals bij vele andere studieverenigingen - een bepaalde, vrij bijzondere manier van bestuurswisseling. Voor een vereniging voor bestuurskunde, een vakgebied dat zich bijzonder sterk vestigt op het bestaan en belang van democratie, kan er gesproken worden van een erg laag democratisch gehalte. U zou vanzelfsprekend kunnen verwachten dat wij de waarden der democratie hoog in het vaandel hebben zitten, en dat dit dan terug te zien valt in de wijze waarop onze vereniging is ingericht. Edoch, niets is minder waar.

De statuten van onze vereniging geven enkele aanwijzingen tot hoe een bestuur tot stand komt. Het is allereerst wettelijk verplicht om een bestuur te benoemen via de algemene ledenvergadering (ALV) of een andere wijze waarbij verenigingsleden er een directe stem over hebben (art. 2:37(2) BW). Dit is theoretisch gezien bij de B.I.L. niet anders. Art. 9 lid 2 van de 'B.I.L.-lijke' statuten drukt deze wetstekst dan ook statutair uit. Kijk echter één lid verder, bij lid 3, en dan leest u (o.a.) de volgende drie belangrijke regels: (1) "de benoeming van bestuur geschiedt uit een voordracht", (2) "het bestuur is bevoegd een voordracht op te maken", (3) "de voordracht is niet bindend".

Nu naar de status quo. Heeft u ambities om bestuurslid te worden van de B.I.L.? Dan dient u hiervoor te solliciteren bij het huidig bestuur. Zij zullen op hun eigen termijn en volgens eigen beredenering bepalen of u geschikt bent voor deze functie, en zullen u afwijzen als zij u ongeschikt achten. De mening van de algehele vereniging lijkt hierbij op de achtergrond te staan. Het dan huidige B.I.L.-bestuur doet in het beste geval slechts een inschatting wat deze mening zou kunnen zijn, en doet in het ergste geval helemaal niets met deze mening. Laat ik duidelijk zijn: dit is niet per se onwil of malicieusheid; maar vaker een onmogelijkheid vanuit de huidige structuur, die niet toelaat voor hoge inmenging van overige leden.

Hoewel u dus theoretischerwijze uzelf kandidaat kan stellen voor een functie c.q. uzelf als team presenteert op een algemene ledenvergadering, gebeurt dit nooit. Mede reden hiervan is hoe onorthodox deze aanpak is, maar deze mogelijkheid wordt eigenlijk ook zelden besproken door het zittende bestuur.

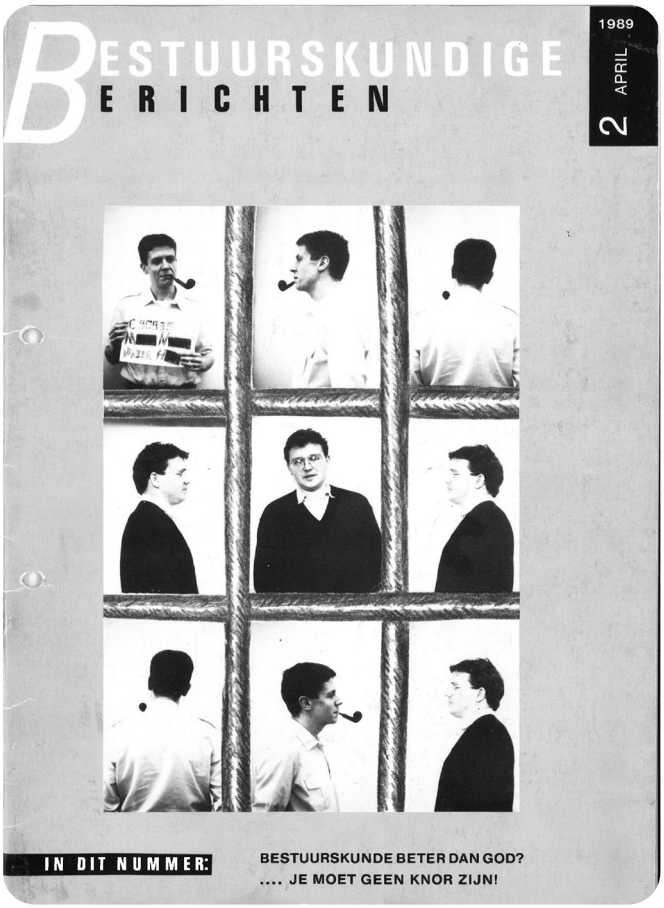

Bestuurskundige Berichten, 2 april 1989

En daar zit net de crux. Ze werken weliswaar niet onstatutair, maar houden met deze constructie een aanzienlijke macht in handen. Zij kunnen namelijk praktisch in hun eentje een geheel nieuw bestuur kiezen. Mochten er bestuurders zijn die totaal niet met een bepaald persoon overweg kunnen, is de kans zeer klein dat deze geselecteerd zal worden voor een bestuursfunctie, zelfs als deze persoon de beste keuze vanuit verenigingsbelang zou zijn.

Hetzelfde geldt voor het verkiezen van de commissies van bijstand voor het bestuur. Deze commissies staan weliswaar onder verantwoordelijkheid van het bestuur en dienen haar letterlijk genomen te ondersteunen in hun taak, maar dienen in praktijk het verenigingsbelang. Waarom kan het dan zo zijn dat het bestuur (volgens art. 12 lid 2 Verenigingsstatuten) volledige zeggenschap en controle krijgt over alle commissies (kascontrolecommissie uitgezonderd), iedereen in praktijk op willekeur kan aanstellen en ook onderlinge functies kan verdelen?

Het kan natuurlijk zo zijn dat de B.I.L.'ers, die zich altijd maar al te graag uitspreken (en dus een sterke mening hebben over) democratie, politiek en bestuur, het helemaal prima vinden dat er zo veel macht is gevestigd in één orgaan; het hoogste orgaan. Echter lijkt het mij een stuk waarschijnlijker dat zij niet eens op de hoogte zijn van hoe de bestuurlijke voordracht statutair is geregeld. En dat is een onderdeel van het probleem; door gebrek aan informatieverschaffing van het bestuur is deze mogelijkheid tot kandidaatstelling niet bekend bij het gemiddeld lid. Op deze manier komt de jaarlijkse cyclus van bestuursvoordracht via sollicitatie bij het zittende bestuur waarschijnlijk nooit in verandering, waardoor je zou kunnen spreken van een soort officieuze machtscyclus, aangezien het zittende bestuur dus nagenoeg volledige zeggenschap blijft houden over de voordracht van het volgende bestuur. De ALV wordt in mijn ogen eigenlijk nooit benut om dit soort zaken te bespreken, wat zonde is. De ALV's zouden een broeiplek kunnen zijn voor debat, discussie met één of meerdere teams, waar de ALV naar kan luisteren en over kan stemmen. Echter, tegenwoordig is het naar mijn perspectief niets meer dan een saai en voorgeprogrammeerd voorleeswedstrijdje. Zonde, vooral omdat er over dit probleem al wordt gesproken in ALV's uit 1988 en in de Bestuurskundige Berichten van april 1989, en nu nog steeds aan de orde is.